

דברי אלוקים חיים

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כי תבוא תשפ"ה - שבת סליחות - אתרא קדישא מירון

כמעט, ובכל מה שיבוא אליו ישמח כאילו יש לו כל הטוב שבעולם.

דהנה יש שני מיני שפע, יש שפע שהוא בא מצד הקדושה, והוא מלא תמיד, כמו שנאמר (דברים לג, כג) "ומלא ברכת ה'", וכן אנו אומרים בברכת המזון, 'כי אם לידך המליאה הפתוחה הקדושה והרחבה', 'ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו'. שהשפע הבא מצד הקדושה משביע את רצון האדם, וגורם לו לחוש כי חלקו הגיע בעדו ואינו חסר עוד כלום. ואילו השפע שבא מצד הסט"א ר"ל, נקרא צמאה, מפני שאינו משביע את האדם באמת, ותמיד חש האדם כי לא הגיע אליו כלום, ורוצה עוד ועוד, כאומרם ז"ל (קה"ר א, לב) 'יש לו מנה רוצה מאתיים', שתמיד אינו שבע ורוצה עוד עוד, כי השפע הבא מצד הטומאה הוא שפע ריק שאינו יכול למלאות את האדם ולהשביעו.

ב

אף בענייני רוחניות צריך לשמוח בכוחות שנתן לו הקב"ה ולא לרדוף אחר מדריגות והשגות שאינם שייכים אליו ויכול לבוא לידי שמחה זו ע"י שיתבונן בעצם המתנה הגדולה שנתן לנו הקב"ה כשקרבנו לעבודתו וזה לבד יגרום לו לשמחה גדולה והשתוקקות לעבודת ה' מתוך שמחה בכוחות שנתן לו ה'

ועבודת האדם היא, לשמוח כאילו כל טוב העולם הגיע לרשותו, ולחוש בחלקו כאילו זה אכן

א

מצות ביכורים עניינה כדי להביא את האדם להיות שמח בחלקו כי השפע הבא מצד הקדושה הוא משביע את האדם משא"כ השפע הבא מצד הס"א רח"ל אינו גורם אלא לצמא יותר גדול וכשאדם שמח בחלקו זהו סימן שהשפע שלו בא מצד הקדושה

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה'

אלוקיך (כו, יא). בספה"ק "תפארת שלמה" (ד"ה ושמחת בכל הטוב) מביא מה דאיתא בזוה"ק (ח"ב פ"ב ע"ב), שתרי"ג המצוות שבתורה נקראות תרי"ג עיטין, שהם תרי"ג עצות האיך לעבוד את השי"ת ולהדבק בו. ומבאר, שבכל מצוה ומצוה יש עצה ודרך לעבוד את השי"ת, כגון, מצות ציצית סגולתה להביא לשמירת הקדושה, כמו שנאמר (במדבר טו, לט) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", שמצות ציצית מסוגלת ביותר להביא את האדם לטהרת העיניים והמחשבה. ומצות תפילין עניינה שיכולה להביא את האדם לזכור את כל דברי התורה, כמו שנאמר (שמות יג, ט) "למען תהיה תורת ה' בפיק". וכמו כן בפרשתנו אמרה תורה "ושמחת בכל הטוב", משום שענין מצות הבאת הביכורים הוא כדי להביא את האדם לידי כך שיהיה שמח בחלקו. וכמו דאיתא (אבות פ"ד מ"א), 'איזהו עשיר, השמח בחלקו'. שישמח האדם בכל מה שבא לחלקו, הן אם רב הוא בעיניו והן אם נראה בעיניו

כל טוב העולם שיש. וכמו שהוא בגשמיות שצריך לשמוח בחלקו, כמו כן הוא ברוחניות, שכל אחד צריך לשמוח עם הכשרונות בהם התברך כדי שיוכל לעבוד את השי"ת, ולא יבקש לעלות במדריגות הגבוהים מהשגתו. ואף שצריך האדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי (תדבא"ר פכ"ה), מ"מ לא ירדוף אחר המדריגות האלו, כי אם ילך בתומו ובשמחתו בחלקו ועבוד את ה' עם כוחותיו שנתנו לו במתנה ויקוה אל ה', ומעט מעט יתרבה השפע אליו ויתגברו כוחותיו ויבוא למדריגות גבוהות יותר ויותר.

והעצה לבוא לשמחה זו בעבודת ה' לפי חלקו, היא ע"י מה שאומרים בפרשת ביכורים "ארמי אובד אבי" (דברים כו, ה). שכשאדם זוכר ומתבונן כי 'מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו', שהיו בני ישראל בתחילה במדריגה כל כך שפילה, עד כדי כך שהיו ממש עובדי עבודה זרה, אולם 'עכשיו קרבנו המקום לעבודתו', זכינו להתקרב אל הקב"ה ולהיות לו לעם, להיות לחלקו של הקב"ה ולהסתופף בצל אור השכינה הקדושה, אזי בהתבוננות זו לבד ישמח האדם שמחה גדולה ועצומה על כך שזכה להיות מעם ה', וזכה לעבוד את השי"ת הגדול והנורא. וזהו דכתיב במצות הביכורים "ושמחת בכל הטוב", שיהיה לך שמחה והסתפקות כאילו היה לך כל הטוב. והטעם, "אשר נתן לך ה' אלוקיך", שזה בא מצד הקדושה. וכן ברוחניות, "ושמחת", כי זה מה שה' אלוקיך נתן לך.

ג

מענייני השמחה שהיא עצמה עבודה גדולה המקרבת את האדם לבוראו והמצוה המתקיימת מתוך שמחה מביאה את האדם לרצות מעצמו לברך את ה' קודם המצוה וכמו כן משאירה

השמחה במצוה רושם עז מהמצוה על האדם אף לזמן ארוך אחר קיום המצוה וכמו כן ע"י השמחה אפשר לזכות להיגאל ולצאת מהגלות

וכן מצינו בענין השמחה, כי השמחה עצמה היא מטרה בעבודת השי"ת, כמסופר (תורת המגיד מזלאטשוב ערך שמחה ושירה אות ב), שמרן הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א ביקש מהרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א שיאמר דברי חיזוק לבנו הרה"ק רבי זאב מזבאריז זיע"א שנפלה עליו מעט מרה שחורה, ופירש לו את הפסוק (תהילים ק, ב) "עבדו את ה' בשמחה", שבא לומר שזה גופא העבודה, לעבוד את השי"ת ע"י השמחה, כי השמחה עצמה היא עבודה גדולה המקרבת את האדם אל הבורא ית'. וכששמע זאת הרה"ק מזלאטשוב זיע"א, נענה ואמר, כך אכן מפרשים בשמים.

ובענין השמחה בעבודת השי"ת, ביאר בספה"ק "שפת אמת" (כי תבוא תרנ"ט ד"ה בפסוק) את שנאמר בהמשך הפרשה (דברים כו, יג) בוידי המעשרות, "לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי", ופירש רש"י, 'ולא שכחתי, מלברכך על הפרשת מעשרות'. ומבאר הענין בזה, כי הקדמת הברכה אל המצוה מעידה על החביבות הגדולה והשמחה שיש לנו בקיום המצוות. כי בשעה שהאדם שמח בגודל הזכות שניתנה לו לקיים מצוות ולהפריש מעשרות מיבול פירותיו, אזי מאליו חפץ הוא לברך את ה' קודם עשיית המצוה, מחמת שהמצוה חביבה עליו, ורוצה להודות עליה ולהלל את ה' על שזוכה לקיימה. ועל ידי שמקיים את המצוה בשמחה, נשאר אצלו אף לאחר מכן רושם מהמצוה, כדאיתא (שבת קל.), כל מצוה שקיבלו אותה ישראל בשמחה, עדיין עושין אותה בשמחה. וזהו "ולא שכחתי" - 'מלברכך', שעל ידי השמחה בקיום המצוות לא

שכח מלברך את השי"ת קודם שמקיים אותם, וכמו כן לא שכח את רושם המצוה אף זמן רב אחר המצוה. כי המצוה הנעשית בשמחה מותירה רושם גדול על האדם, ותמיד הוא משתוקק אל קיום המצוה ואל המתיקות והשמחה שחש בשעת המצוה.

עוד מצינו בפרשתנו ענין השמחה בקיום המצוות, שעל ידה נזכה לצאת מהגלות. שהנה אמרה תורה כי כל התוכחות והקללות באים "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל" (דברים כח, מז). ומדייק מזה בספה"ק "שפת אמת" (תרמ"ג ד"ה בפסוק), שמכאן אפשר ללמוד, שאם כל הגלות והקללות אינם באים אלא מפני מיעוט השמחה בעבודת ה', א"כ בודאי מידה טובה מרובה, ואדרבה אם בזמן הגלות, אף על פי שאנו נמצאים בעניות ובחוסר כל, אפ"ה נשמח ונתלהב בעבודת השי"ת, ע"י זה בודאי נזכה להיגאל מהגלות. כמו דאיתא (אבות פ"ד מ"ט), 'כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר, וכל המבטל את התורה מעושר, סופו לבטלה מעוני'. ושני מאמרים אלו נתקיימו בנו, שמכיוון שביטלנו את התורה מעושר, נגזר דיננו לגלות ולבטל את התורה מעוני. אולם זה לעומת זה, אם נתחזק היום בגלותנו ונקיים את התורה מעוני, ונשמח בדברי תורתנו ובעבודת הבורא אף בתוך חשכת הגלות המר, בודאי נזכה לצאת מהגלות ולקיים את התורה מעושר, ויבואו עלינו כל הברכות הכתובות בספר תורת משה. ומביא דאיתא מהאריז"ל (הקדמה לשער המצוות), לפרש "מרוב כל", שעל האדם לשמוח בקיום המצוות יותר מרוב כל, דהיינו יותר מכל הממון שבעולם. ומבאר, שלפי זה יוכל האדם לקיים את התורה אף מעושר, מפני שלא יפריעו לו כל הממון ותאוות העולם הזה שיוכל להשיג אם ירצה לעבוד

את ה', מחמת שישמח בעבודת ה' יותר מכל תענוגות העולם, וימאס בתאוות העולם הזה אף תחת רוב ממונו, ולא יחפוץ כי אם בעבודת השי"ת.

ובזוה"ק איתא (זוהר חדש נט.), כי כל התוכחות אינם קללות חס ושלום. משל לאב האוהב את בנו, שאין רצונו להכותו כלל, אלא מראה לו את הרצועה, כדי שיירא ממנו ויסור מן דרכי הרע. כמו כן כבר הבטיח הקב"ה לבני ישראל שלא יאבד אותם, וזכרם ישאר לעולם, אלא מכיוון שיכול להיות שלא יתנהגו כראוי, אומר להם את התוכחות. אך באמת יעלים מהם מהם את המכות. ולכן דקדק הכתוב לומר "גם כל חלי וכל מכה וגו' יעלם ה' עליך" (דברים כח, סא), אמר "יעלם" ולא "יעלה", שמתכוון לרמוז ללשון העלמה, שהמכות יעלמו ולא יבואו בעז"ה על בני ישראל.

ד

ע"י שמחה אפשר לזכות לסליחה ומחילה ולצאת זכאי בדן וזהו הטעם שאומרים סליחות בחוצאי שבת כדי שיתחילו לומר סליחות כששרוים בשמחה הגדולה שיש בשבת קודש שאדם פנוי בה ועוסק בתורה ומתענג על השבת ובא לידי שמחה גדולה

נצבים אנו ב'שבת סליחות', ואפשר להבין עניינה, על פי הא דאיתא בזוה"ק (יתרו פח.). 'כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין'. שכל הברכות הנשפעות בימות החול, מקורם ביום השבת קודש שבו נשפע השפע לכל ימי החול הבאים אחריו. ומבואר בספה"ק "בית אהרן" (נצבים ד"ה איתא במדרש אתם נצבים [הראשון]), שהשבת נקראת 'תחילה למקראי קודש', כי המועדים נקראים 'מקראי קודש', והשבת נקראת 'תחילה למקראי קודש' כי היא קודם המועדים ובה נשפע כל החיות

"והיה", ואין והיה אלא לשון שמחה (בר"ר מב, ג), שהגם שהוא יום הדין ויש בו יראה גדולה מהקב"ה, עם כל זה צריך האדם להתחזק ולשמוח גם בראש השנה. על דרך זה אפשר לומר, שמרומו בזה ג"כ שע"י כח השמחה אפשר לצאת זכאי בדין במשפט בראש השנה.

ה

ועתה שזכינו לחסות בצל הקודש של התנא רבי שמעון בר יוחאי, שאמר "כול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין" (עירובין סה.), ואמרו חז"ל (ברכות ט.) 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק', ומקום קבורתו באתרא קדישא מירון, שאמרו חז"ל (ר"ה טז.) 'בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון', ויש בזה רמז, שבכח המקום הקדוש מירון זוכים לצאת בדין, נבקש שימליץ טוב בעדנו, שנזכה לצאת זכאי בדין, ולכתיבה וחתימה טובה, להיכתב בספרן של צדיקים גמורים, לשנה טובה ומתוקה, לכל ההשפעות הטובות, ברוחניות ובגשמיות, מתוך בריאות, וכל ישראל יזכו לישועה גדולה, ושיהיו רק רחמים וחסדים גלויים, חסדים טובים לעמו ישראל, ועוד בשנה זו נזכה לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

והקדושה למועדים הבאים אחריה. ולכן שבת שקודם יום הכיפורים נקראת 'שבת תשובה', שבה נשפע ענין התשובה שיורד ביום הכיפורים. וכמו כן השבת שקודם ראש השנה קרויה 'שבת סליחות', משום שבה נשפע ענין הסליחה ביום הדין בראש השנה.

ואף לסליחה אי אפשר לזכות כי אם על ידי השמחה, כמו שביאר ה"לקט יושר" תלמידו של בעל ה"תרומת הדשן" (הל' ימי הסליחות אות ד), הטעם שמתחילים תמיד לומר סליחות במוצאי שבת קודש, משום שבשבת קודש פנוי האדם מכל עסקיו ועוסק בתורה, והתורה מביאה אותו לידי שמחה. וכמו כן יש לאדם עונג מן השבת, ואף זה מביאו לידי שמחה. והלא אמרו חז"ל (שבת ל:) אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה. ולכן ראוי והתחיל ולומר סליחות מתוך השמחה שאדם שרוי בה בצאתו מן השבת.

וכמו כן היכולת לצאת זכאי בדין היא על ידי השמחה, כענין דאיתא בספח"ק "מגן אברהם" להרה"ק המגיד מטריסק זיע"א (ד"ה והיה כי תבוא [הרביעית]), שצירוף השם המאיר בחודש תשרי הוא